

Bemærkninger til mad og måltider

Temarapport og årsrapport

Børn indskolingsundersøgt i skoleåret 2015/2016

Anette Johansen
19.01.2017

Baggrund

- Børns ernæring, mad- og måltidsvaner er et centralt tema i sundhedsplejerskernes arbejde og deres rådgivning af forældre og børn.
- Ernæring, mad og måltidsvaner er vigtigt for barnets sunde udvikling, og det er et tema, som skaber meget bekymring i børnefamilier.
- Sunde madvaner i barndommen bidrager til at forebygge helbredsproblemer og alvorlig sygdom tidligt og senere i livet.
- De kortsigtede konsekvenser af en forkert sammensat kost kan være caries, fedme, træthed og manglende indsats i skolen. De langsigtede konsekvenser kan være kostrelaterede sygdomme, fx kræft, hjertekarsygdom og sukkersyge.

Måltidsvaner og sundhed

- Ud fra en ernæringsmæssig vinkel er der ingen klare retningslinjer for, hvornår og hvor ofte måltider skal indtages. Dog fremhæver den meste forskning om måltidsvaner, at regelmæssige måltidsvaner er vigtige for børn.
- Den videnskabelige litteratur om børns måltidsvaner er beskeden, men den viser, at regelmæssige måltider har en positiv effekt på børns madvaner, spiseproblemer og generelle sundhedsvaner.
- Et uregelmæssigt måltidsmønster øger risikoen for, at der spises usund mad mellem måltiderne. Når måltider undlades kan det derfor let komme til at betyde, at den samlede kost indeholder for meget sukker og fedt.
- Flere studier finder, at børn fra ressourcestærke familier har mere regelmæssige måltidsvaner end børn fra ressourcesvage familier.

Hvordan måles mad og måltider

Ifølge vejledningen sættes der kryds i ingen bemærkning til mad og måltider hvis:

- Barnet spiser morgenmad og frokost.
- Mellemmåltiderne ikke skønnes at tage appetitten fra de øvrige måltider.
- Barnets indtag af sukker/slik og sukkerholdige væsker ikke skønnes overdrevent.
- Barnet spiser frugt/grønt svarende til anbefalingerne.
- Barnet indtager ½ liter fedtfattige mælkeprodukter dagligt.
- Barnet ikke er kræsent.
- Der ikke er andre bemærkninger.

Mad og måltider	☐ Morgenmad	☐ Frokost	☐ Mellemmåltider	☐ Sukker/slik	☐ Søde drikke	☐ Henvist
	☐ Frugt/grønt	☐ Mælk	☐ Tid til at spise på skolen	☐ Andet		
☐ Ingen bemærkninger	Bemærkninger					

Begrænsninger ved data

På baggrund af data kan vi belyse

- 1) Barnets måltider
 - morgenmad, frokost og mellemmåltider
- 2) Hvorvidt barnet lever op til de officielle anbefalinger
 - frugt og grønt, mælk, sukker/slik og søde drikke

Men vi kan ikke sige noget om spiseforstyrrelser eller hvad barnet helt præcis indtager af fx næringsstoffer eller hvem barnet indtager sine måltider med

Formålet med rapporten

1) at beskrive forekomsten af bemærkninger til mad og måltider, herunder udviklingen siden 2007 samt forekomsten i de deltagende kommuner

2) at undersøge hvorvidt bemærkninger til mad og måltider er relateret til

- socioøkonomiske og familiemæssige forhold
- barnets trivsel og sundhed ved indskoling
- barnets vægtstatus ved indskoling
- barnets trivsel i første leveår

Datamateriale

- 6.290 børn indskolingsundersøgt i skoleåret 2015/2016
- For 5.630 børn er der oplysninger om mad og måltider ved indskoling
- Samlet andel af børn med manglede oplysninger om mad og måltider ved indskoling er 10,5 %
- Deltagende kommuner: Albertslund, Ballerup, Brøndby, Dragør, Gentofte, Glostrup, Herlev, Hvidovre, Høje-Taastrup, Køge, Roskilde, Rødovre & Tårnby

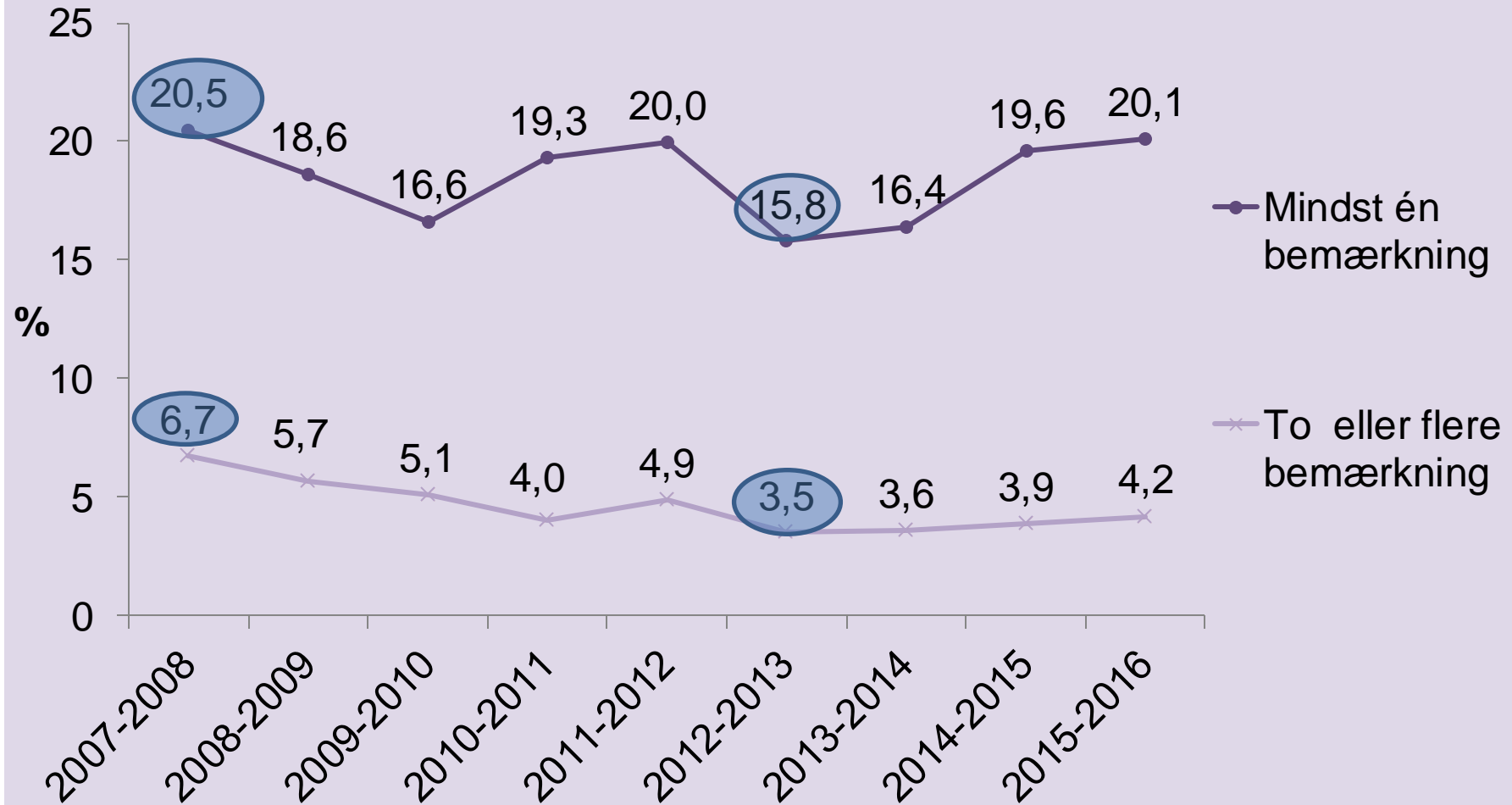
Hvor stor en andel har bemærkning til mad og måltider?

Hvert femte barn har en eller flere bemærkninger til mad og/eller måltider (20,1%)

Størstedelen af børnene har kun en bemærkning

- 15,9 % har en bemærkning
 - 3,1 % har to bemærkninger
 - 0,8 % har tre bemærkninger
 - 0,3 % har fire eller flere bemærkninger
- } 4,2 %

Andel af børn med bemærkning til mad og måltider opdelt på skoleår

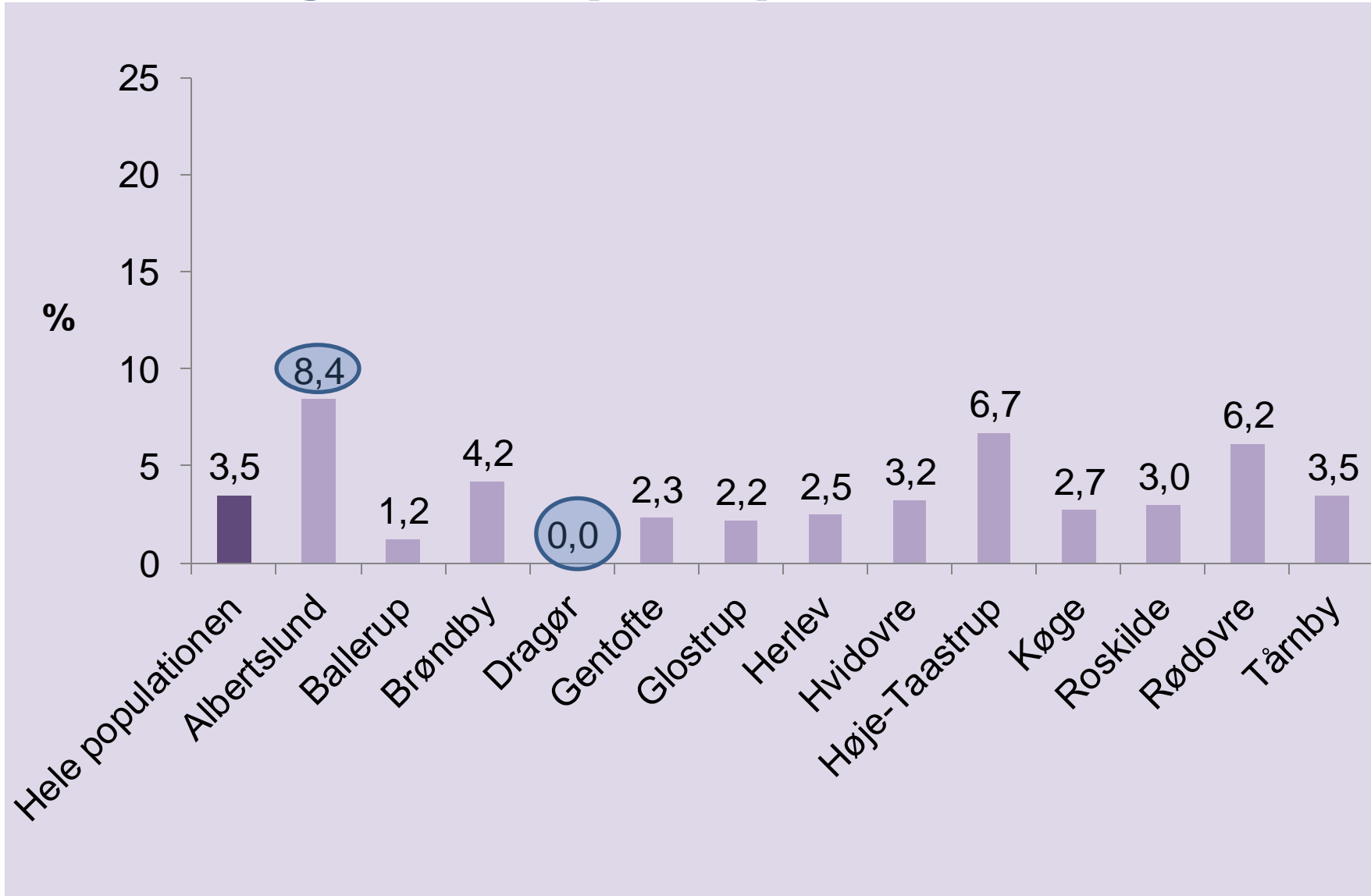
Andel af børn med mindst en bemærkning til mad og måltider opdelt på kommune for skoleåret 2015/2016

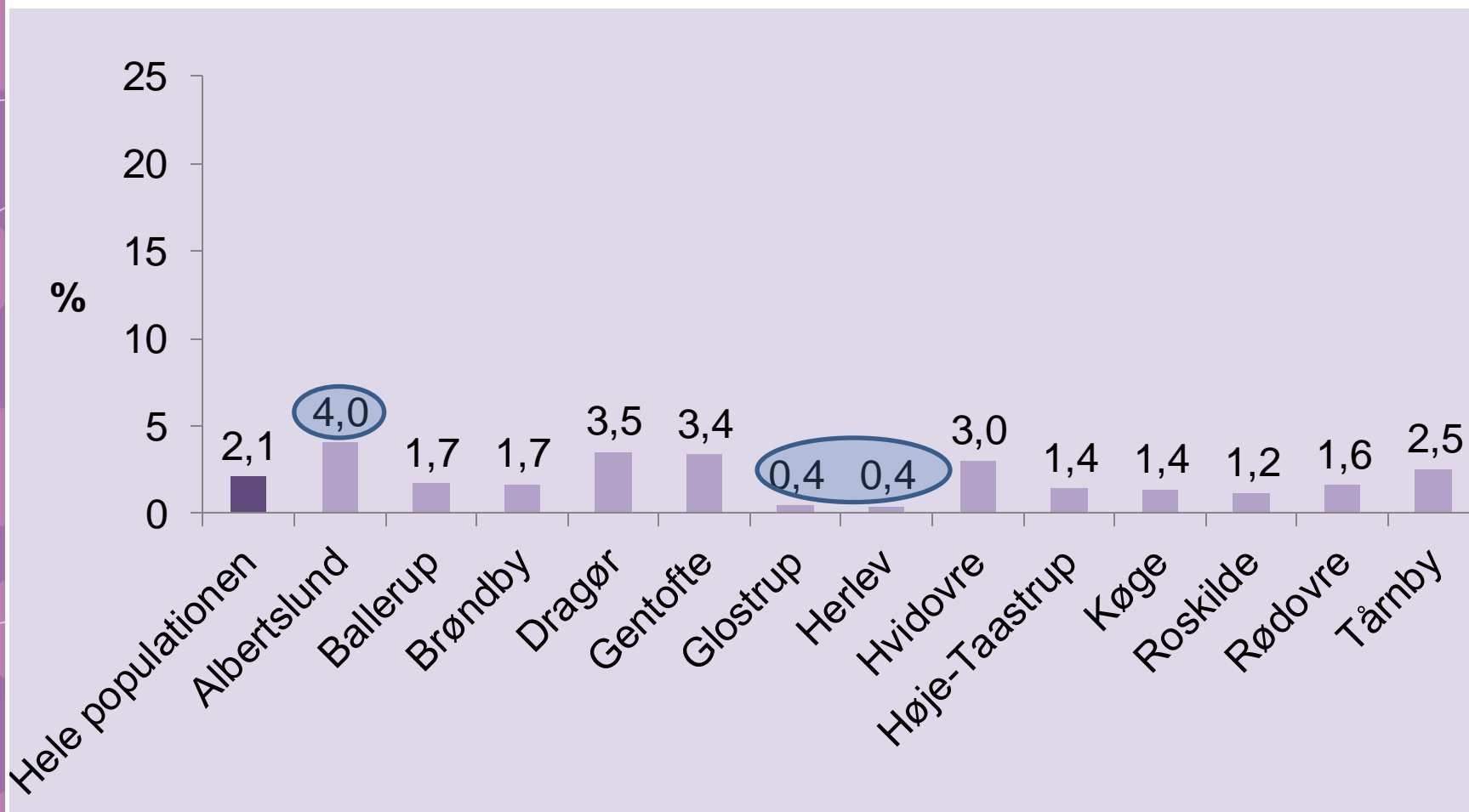
Andel af børn med de enkelte typer af mad- og måltidsbemærkninger

Andel af børn med bemærkning til morgenmad opdelt på kommune

Andel af børn med bemærkning til frugt og grønt opdelt på kommune

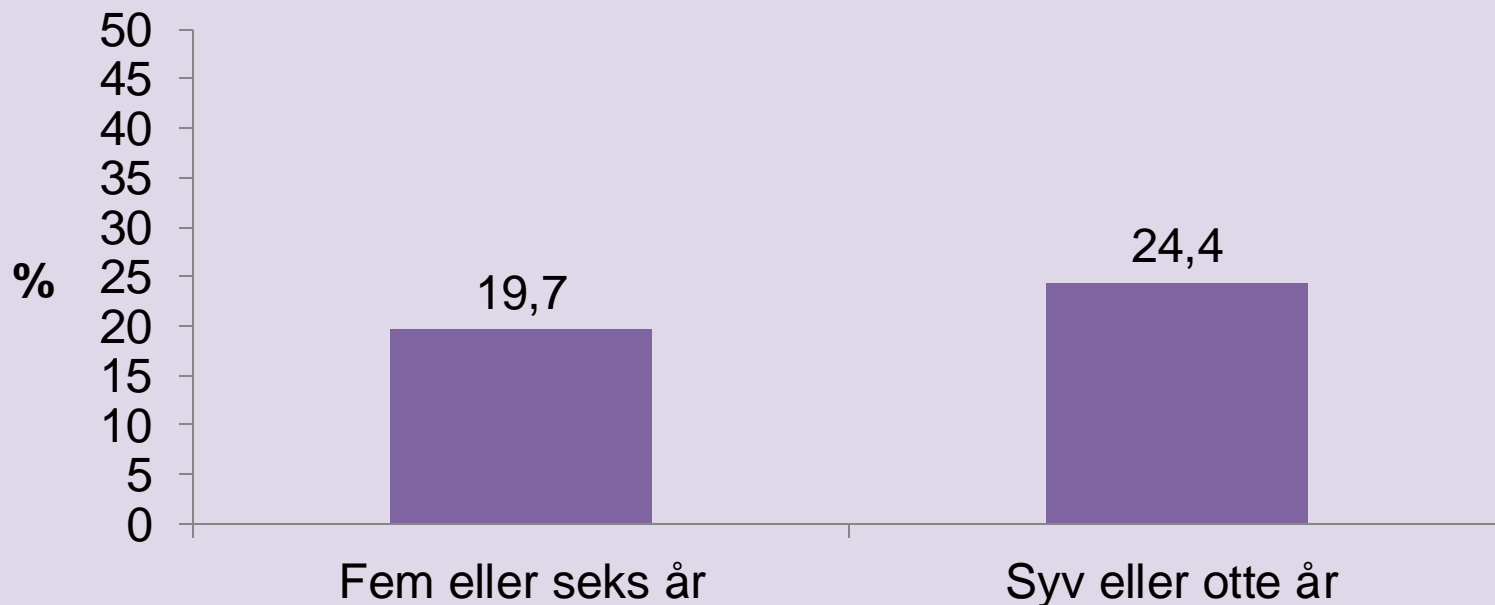

Sociodemografiske faktorer

Undersøge hvorvidt bemærkninger til mad og måltider er relateret til socioøkonomiske og familiemæssige forhold

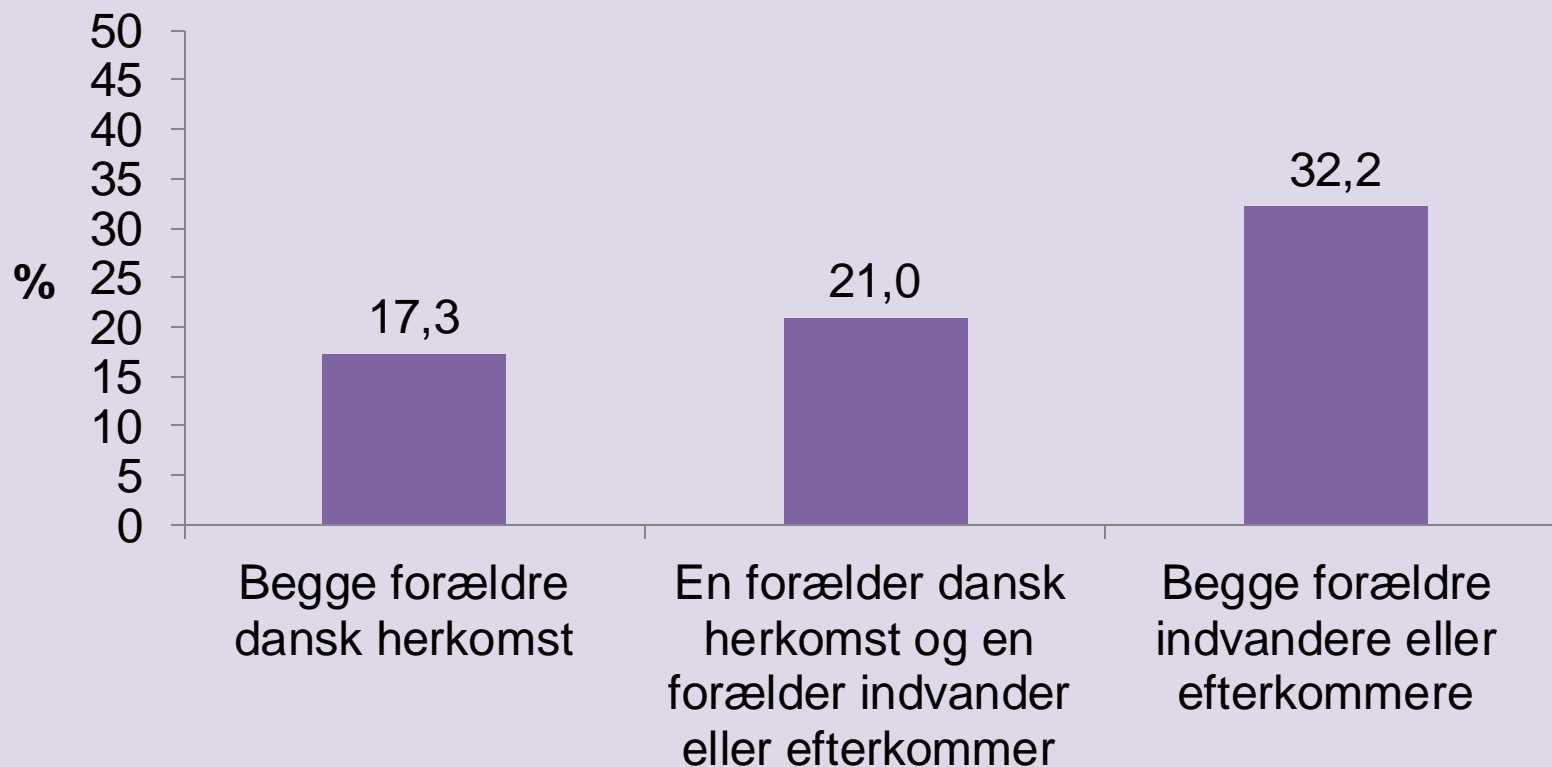

Andel af børn med bemærkning til mad og måltider opdelt efter barnets alder

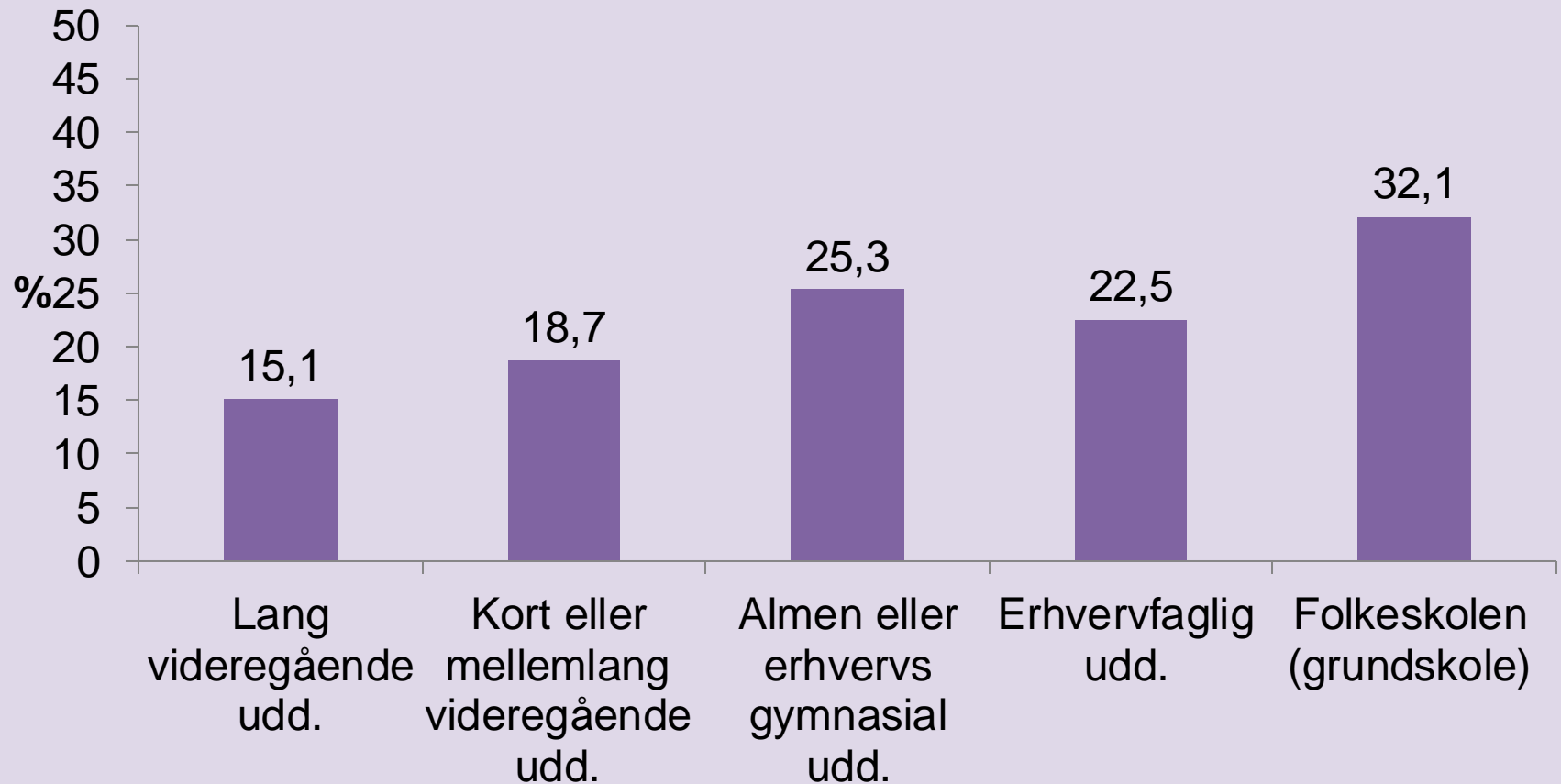

Gennemsnitsalderen er 6,5 år.
80,5 % er 6 år, 11,7 % er 5 år, 7,6 % er 7 år og 0,1 % otte år

Andel af børn med bemærkning til mad og måltider efter forældrenes etniske herkomst

Andelen af børn med bemærkning til mad og måltider opdelt efter forældrenes højeste gennemførte uddannelse

Vi finder endvidere ...

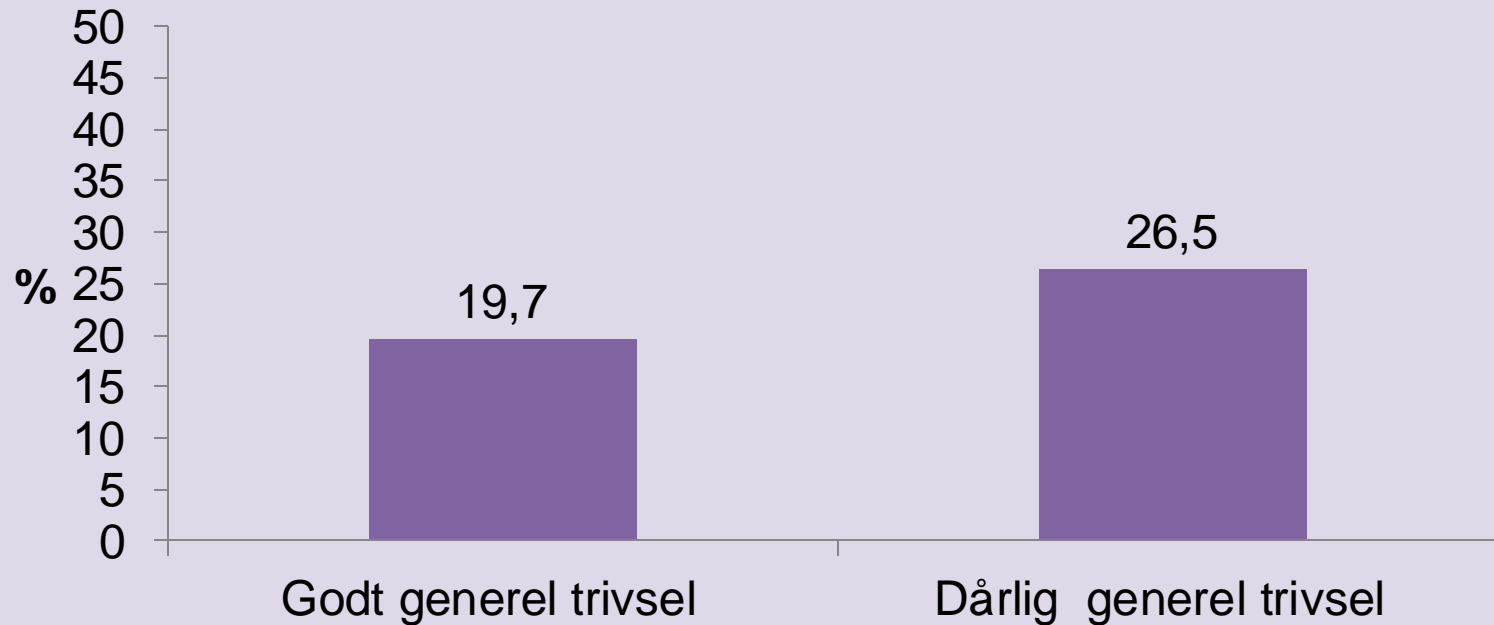
- **En højere andel af børn med bemærkninger til mad og måltider blandt børn, der kun bor sammen med den ene forældre.** Denne association forsvinder, når vi tager højde for barnets alder, forældrenes etniske herkomst, uddannelse og erhverv.
- **En højere andel af børn med bemærkning til mad og måltider, blandt børn hvis ene eller begge forældre er uden for erhverv.** Denne association forsvinder ligeledes, når der tages højde for barnets alder, forældrenes etniske herkomst og uddannelse.
- **En højere andel af børn med bemærkning til mad og måltider, blandt børn som udsættes for passiv rygning i hjemmet.** Den association forsvinder dog, når der tages højde for barnets alder, forældrenes etniske herkomst og uddannelse.

Trivsel

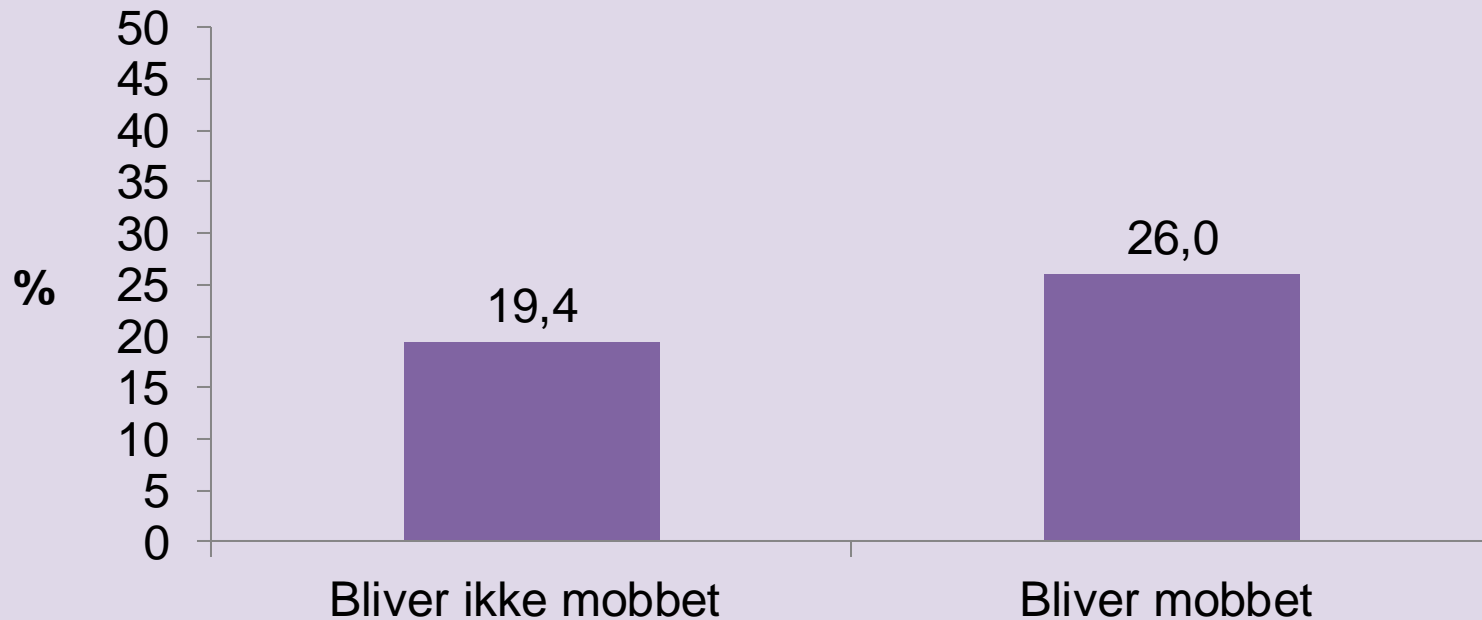
Undersøge hvorvidt bemærkninger til mad og måltider er relateret til barnets trivsel ved indskoling.

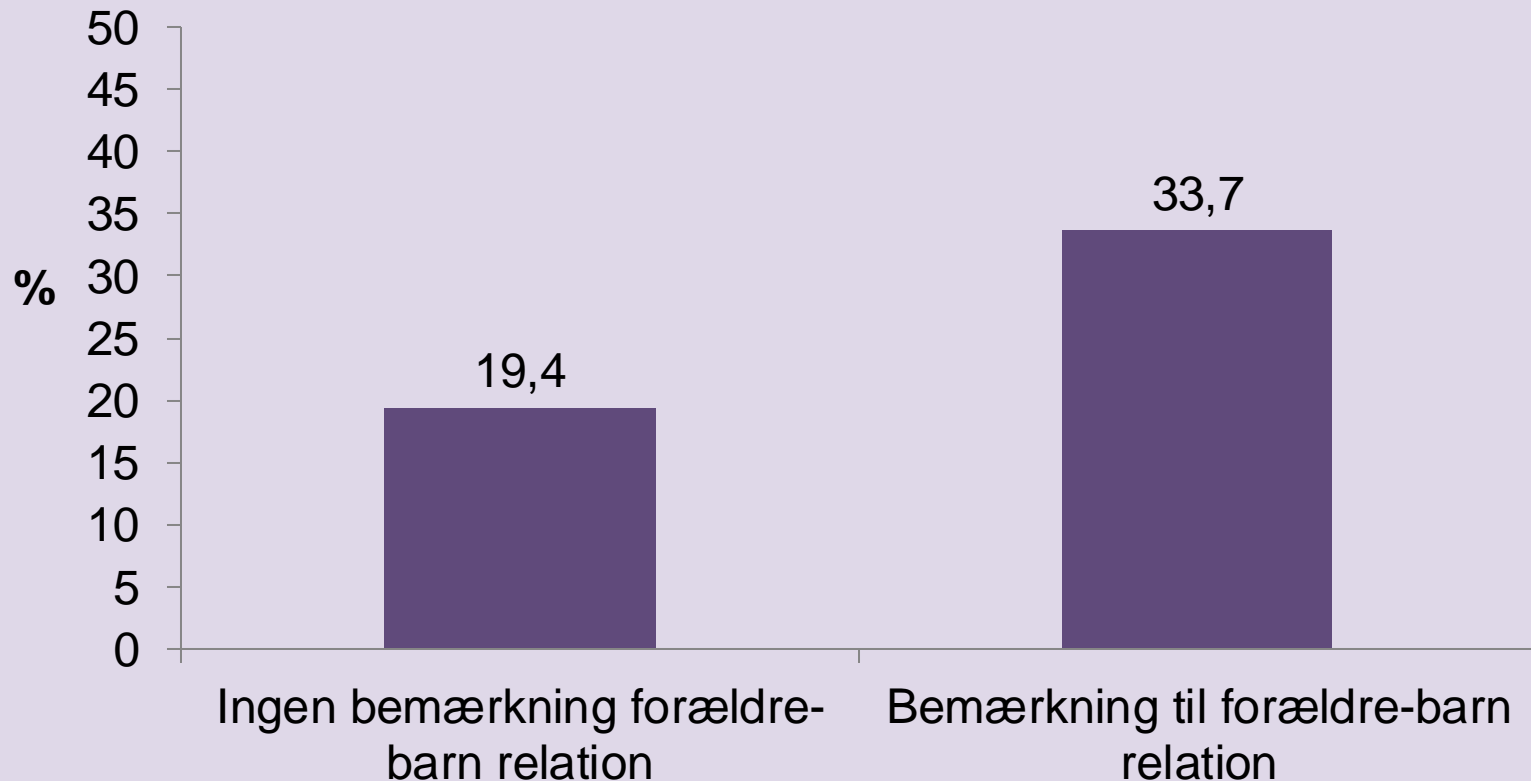
Andel af børn med bemærkning til mad og måltider efter generel trivsel

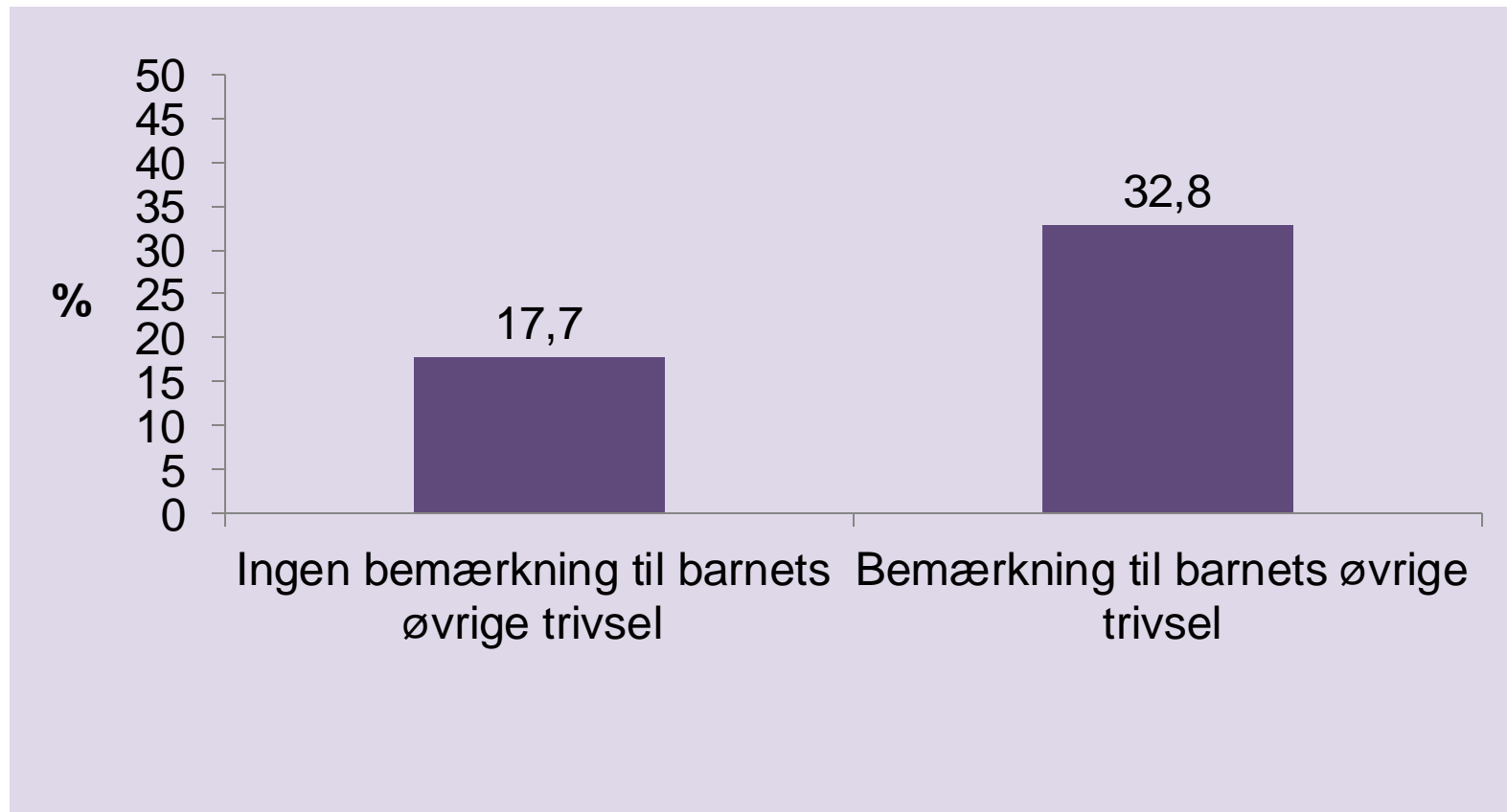
Andel af børn med bemærkning til mad og måltider opdelt efter mobning

Andel af børn med mindst en bemærkning til mad og måltider opdelt efter bemærkning til forældre-barn relation

Andel af børn med bemærkning til mad og måltider opdelt efter bemærkning til barnets øvrige udvikling og trivsel

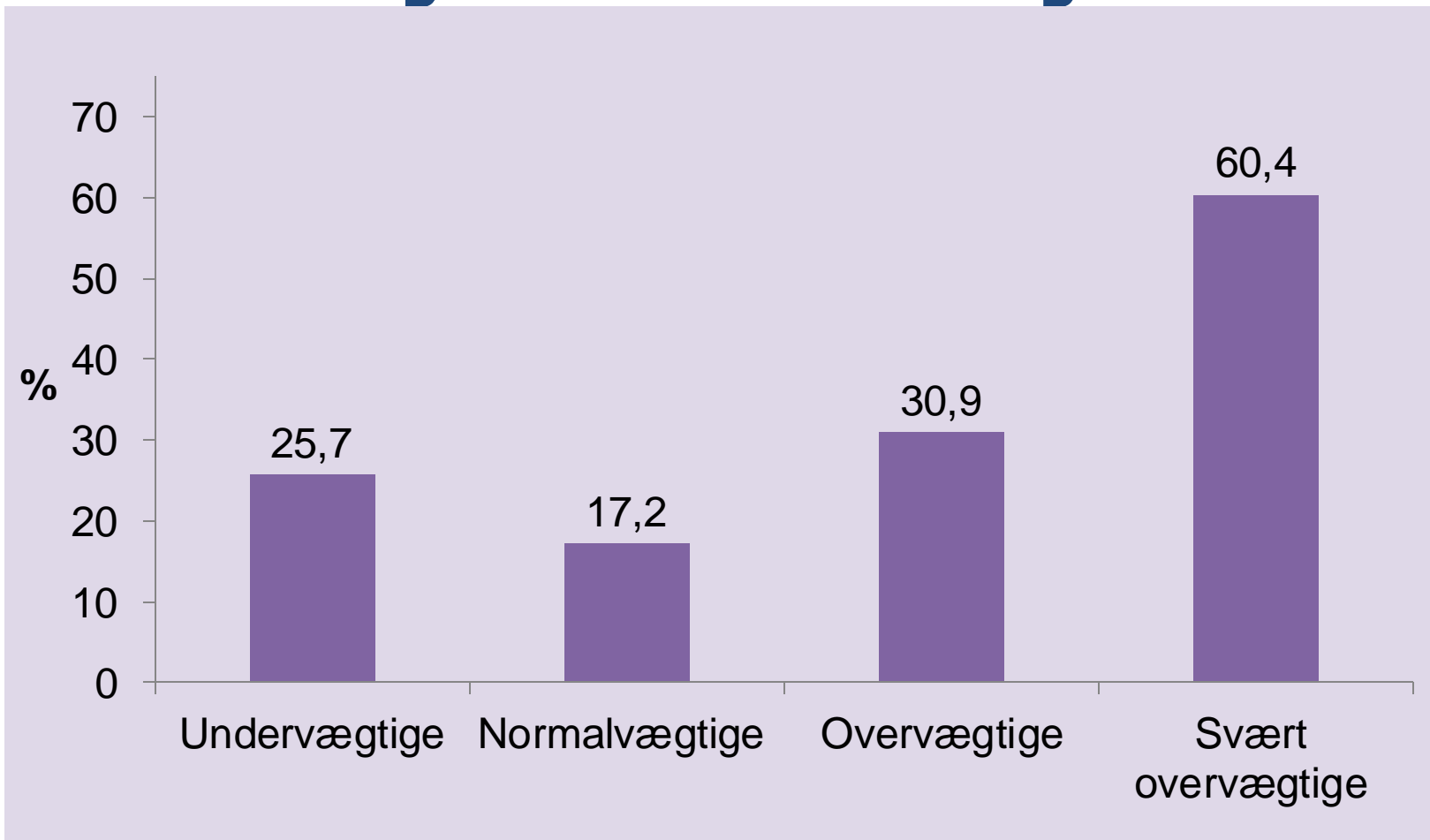

Motoriske vanskeligheder, fysisk aktivitet og vægtstatus

Undersøge hvorvidt bemærkninger til mad og måltider er relateret til sundhed og vægtstatus ved indskoling

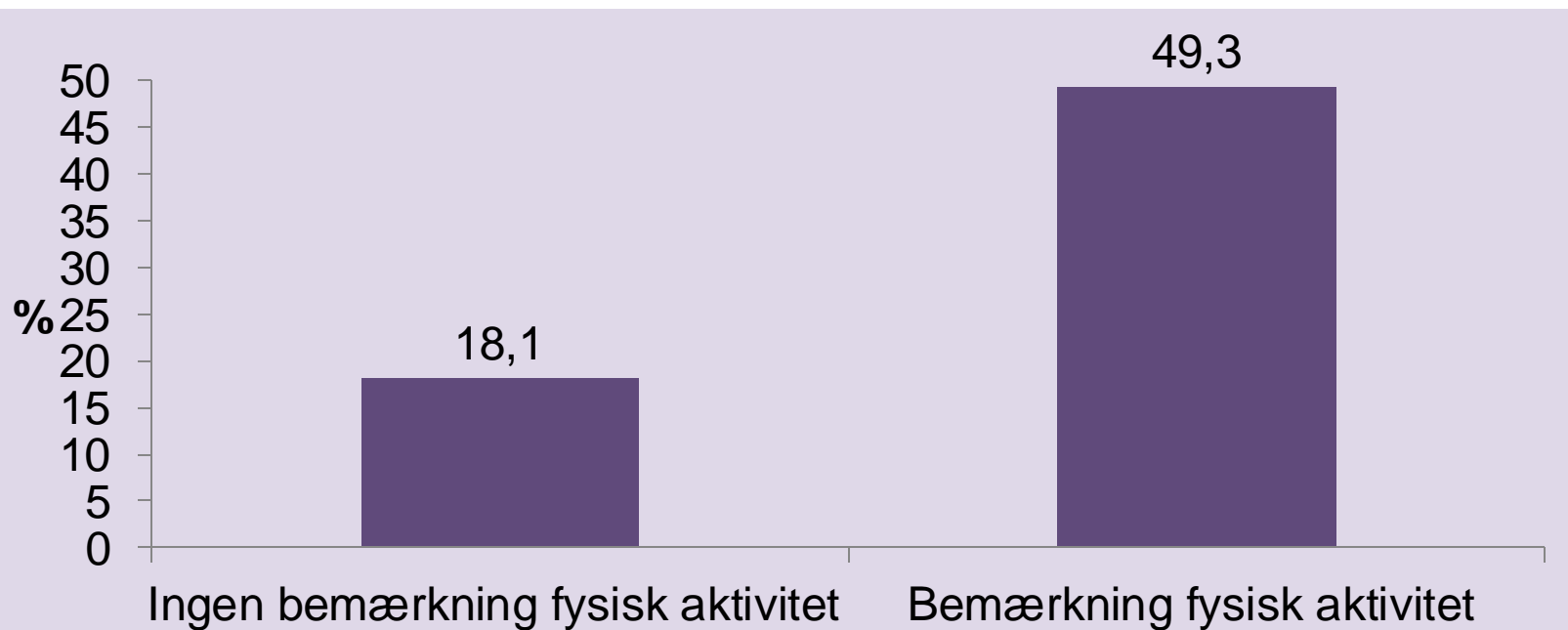
Andel af børn med mindst en bemærkning til mad og måltider efter vægtstatus

Den øgede risiko er stadig signifikant for alle grupper, når der tages højde for alder, forældres etnicitet og uddannelse.

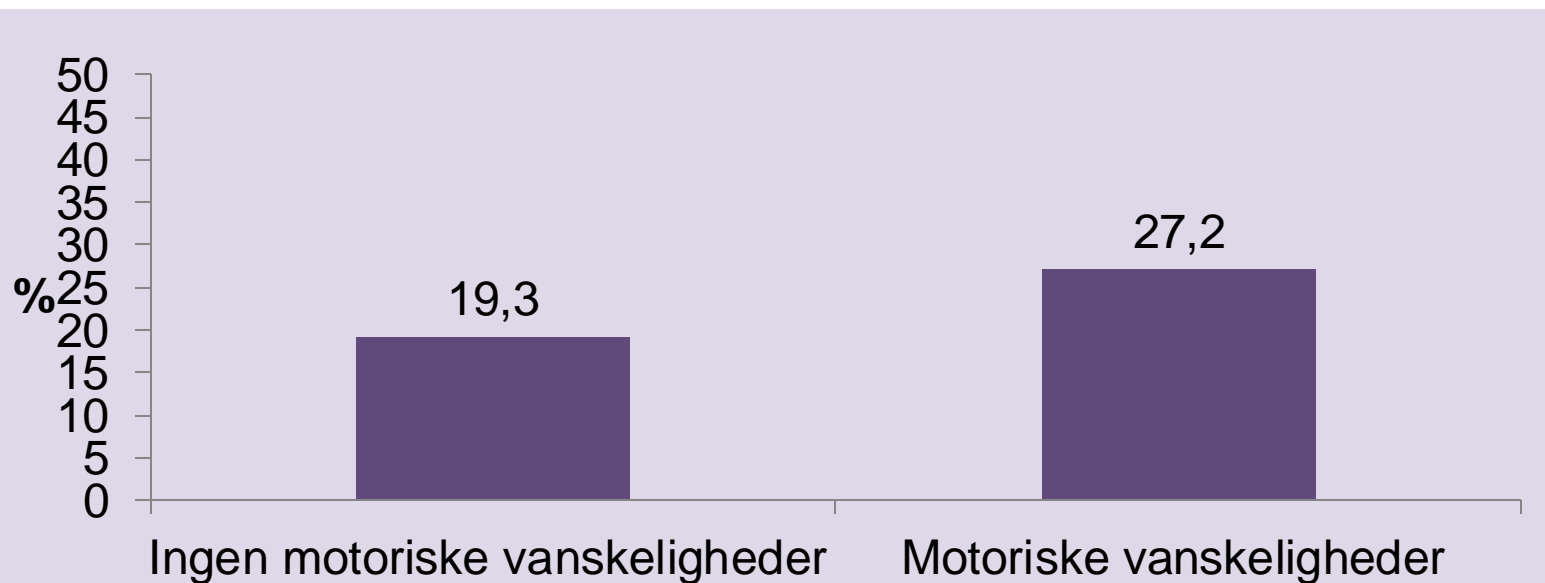
For svært overvægtige er OR=6,0

Andel af børn med bemærkning til mad og måltider opdelt efter bemærkning til fysisk aktivitet

Denne sammenhæng mellem fysisk aktivitet og bemærkning til mad og måltider er statistisk signifikant både for børn, der er overvægtige og normalvægtige

Andel af børn med bemærkning til mad og måltider efter motoriske vanskeligheder

Denne sammenhæng mellem motoriske vanskeligheder og bemærkning til mad og måltider er kun statistisk signifikant for børn, der er overvægtige.

Faktorer relateret til første leveår

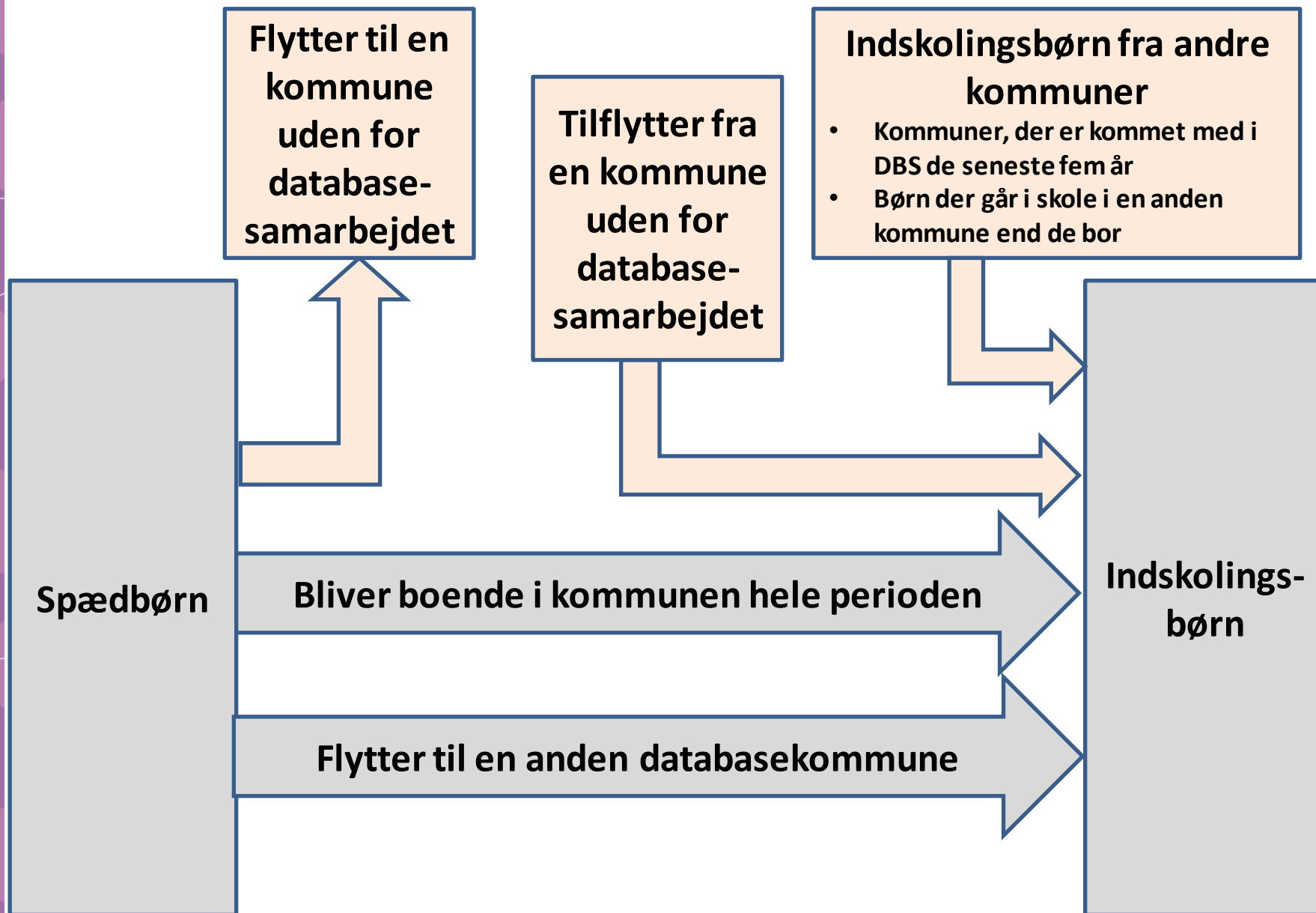
Undersøge hvorvidt bemærkninger til mad og måltider er relateret til barnets trivsel i første leveår

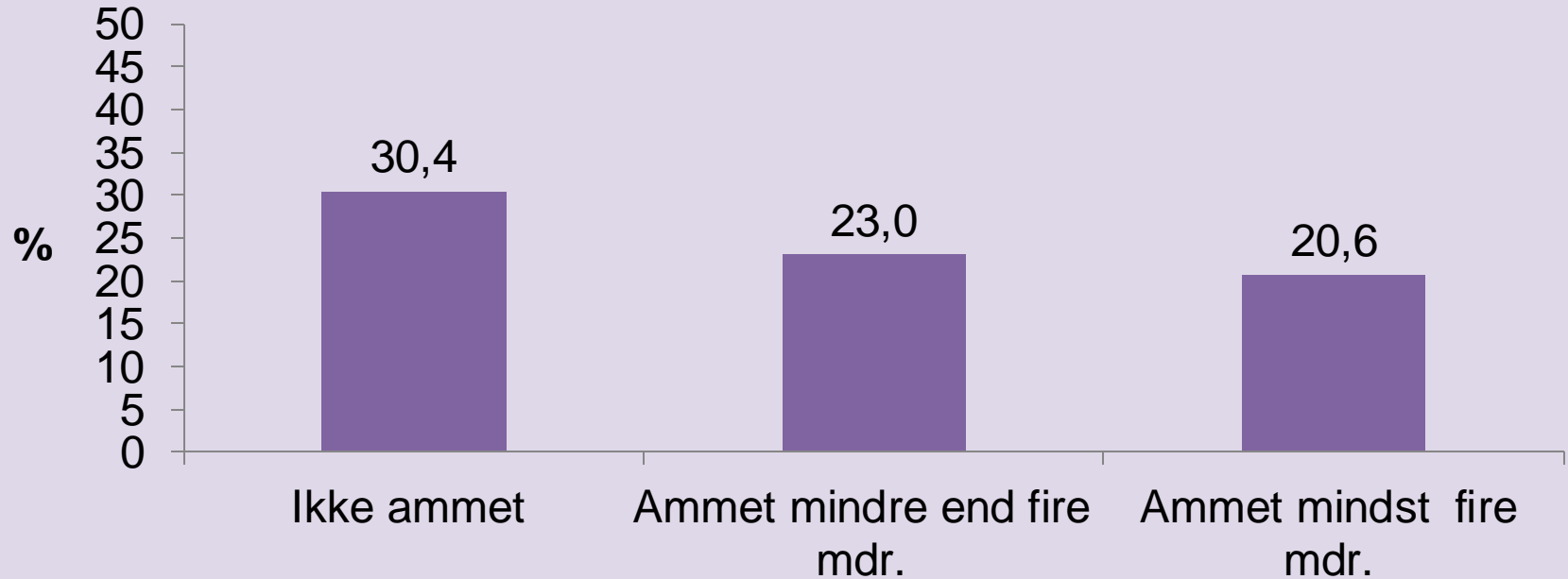
Vi har oplysninger fra første leveår for 53 % af de børn, som har oplysninger om mad og måltider ved indskoling.

Hvorfor ikke oplysninger fra første leveår ?

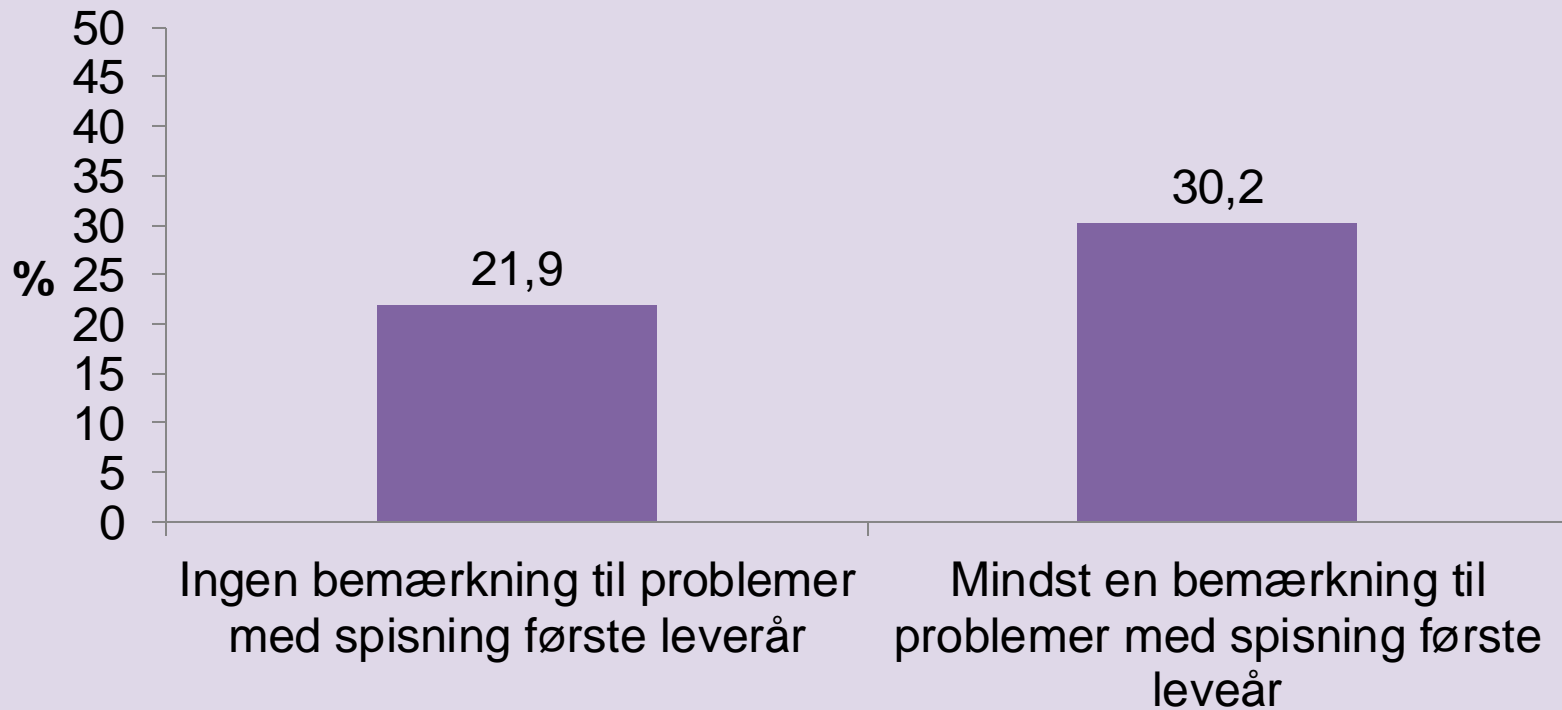

Andel af børn med mindst en bemærkning til mad og måltider ved indskoling efter ammelse længde

Når der tages højde for barnets alder, forældrenes etnicitet og uddannelse er det kun børn, der slet ikke er blevet ammet fuldt, der har en forøget risiko

Andel af børn med bemærkning til mad og måltider efter mindst en bemærkning til problemer med spisning i barnets i første leveår

Konklusion

- En femtedel af alle indskolingsbørn har mindst en bemærkning til mad og måltider ved indskoling.
- Forekomsten er forhøjet blandt børn med følgende kendetegn: De er lidt ældre ved skolestart, de er børn af efterkommere og indvandrere og børn af lavt uddannede forældre.
- Børn, der har tegn på manglede trives har oftere bemærkninger til mad og måltider.
- Børn, der er overvægtige og undervægtige, har også oftere bemærkninger til mad og måltider end børn, der er normalvægtige.

Spørgsmål eller kommentarer

Rapporterne er frit tilgængelige på
www.si-folkesundhed.dk under links/ Data
Basen Børns Sundhed

Andelen af børn – Missing

